

A KÓDEX (TERVEZET)

*„A határkő: embertársad mezsgyekövét,
amelyet az ősök raktak le,
ne tedd odébb örökséged határánál.”
Mózes Törvénykönyve 19. szakasz 14. vers*

*„Átkozott, aki elmozdítja
az ő felebarátjának határát.”
Mózes Törvénykönyve 27. szakasz 17. vers*

1. Bevezető

A társadalom több évtizedes problémája, hogy hogyan lehet biztosítani a rendkívül változatos tevékenységet végző és eltérő érdekektől vezérelt emberek vagy embercsoportok együttélését akár kisebb, akár nagyobb közösségekben. Annak érdekében, hogy a földmérők nagy családja megfeleljen az egyéni és társadalmi elvárásoknak, helyesnek és szükségesnek látszik megfogalmazni, milyen magatartást várunk el a földmérőktől ahhoz, hogy megbecsült, hasznos tagjai legyenek hazánknak.

A társadalmi együttélés szabályait az etika (erkölcs-tan) tudománya foglalja magában. A társadalom nagy része úgy gondolja, hogy az etikai magatartás az embereknek veleszületett tudásuk, azt nem kell sem összefoglalni, sem tanítani, az magától adódik, vagy esetleg az emberek egymástól megtanulják. Pedig ez nem így van. Ezeket a szabályokat – legalábbis a legfontosabbakat – helyes egy-egy társadalmi csoport, szakma sajátosságaira összpontosítva összefoglalóan, etikai kódexben ismertetni, és ezzel iránymutatást adni a helyes, követendő magatartásra.

A földmérői etikai kódex bizalom erősítő mű, mert segítségével az egyén feltételezheti, hogy a többi földmérő is hasonló magatartási elveket vall, és követ, mint ő. A honi gyakorlat mellett ennek különös jelentősége van a nemzetközi együttműködésben végzett munkáknál is. Nem mindegy ugyanis, hogy a különböző nemzetek fiaiban hogyan vélekednek a becsületeségről, az igazságosságról, az adott szóról, az emberiségről, a határidők betartásáról és a többi etikai követelményről. Ezért készülnek időnként nemzetközi etikai kódexek is.

Az etika szabályait a bölcselők már az ókornak a múltba elvesző évszázadaiban igyekeztek megfogalmazni, természetesen a maguk természete, jelleme, életfelfogása, hajlama szerint.

A legrövidebben Hippokratész fogalmazta meg az etikát azzal a követelménnyel, hogy „ne árts”. Mózes mintegy háromezer-ötszáz évvel ezelőtt a „Kivonulás”, illetve a „Törvénykönyv” című könyveiben ismerteti a Tízparancsolatot, melynek első három parancsa az Is-

tennel való kapcsolatot, a többi hét parancs pedig az emberek egymáshoz való viszonyulását igyekszik szabályozni, rövid és nagyon szabatos fogalmazásban. Ezt a Tízparancsolatot a két szeretet-parancsolatban még rövidebb formában is ismerjük. Az első Isten szeretetét, a második az embertársak kölcsönös szeretetét hirdeti.

Érdekes, hogy ezer évvel később, a Mózes könyvében szereplő etikai törvények nem jelentek meg a görög és római filozófusok témáiban. Pedig a filozófusoknak hatalmas etikai hagyatékuk van; íme egy-egy mondat a legnevesebb filozófusok gondolataiból.

Szókratész: „A filozófia megmutatja, hogy hogyan kell élni.”

Arisztotelész: „Az ember fő törekvése a boldogság, mindent meg kell tenni, ami biztosítja a boldogságot, azt azonban kerülni kell, ami megsemmisíti a boldogságot. Az erény olyan képesség, amely megszerzi és megtartja a jót. Fő erények: az igazságosság, bátorság, bölcsesség és még egy egész sor.”

Szent Ágoston: „Az erkölcsi élet alaptényezője a szeretet, döntő jelentőségű az akarat.”

Végül meg kell említeni azt a nagyon fontos megálapítást, hogy „nem az a bölcs, aki sok mindent ismer, hanem az, aki tudja, hogy adott helyzetben mit kell tenni”.

A Földmérői Etikai Kódex célja

A Kódex kettős céllal készült. Az egyik cél az, hogy a földmérők kapjanak egy áttekinthető összeállítást azokról a magatartási normákról, amelyeket a társadalom elvár tőlük a munkájuk végzése kapcsán.

A másik cél egy törvényi kötelezettségből adódik. Ismeretes, hogy a napi földmérési munkák jelentős részét ingatlanrendezői minősítéssel rendelkező földmérők végzik. Az ingatlanrendező földmérői minősítést, annak eljárási rendjét és a minősített földmérő törlését a nyilvántartásból a földmérési és térképészeti tevékenységről szóló 1996. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Fttv.) egyes rendelkezéseinek végrehajtására kiadott 21/1997. (III. 12.) FM–HM együttes rendelet 10–12. §-ainak előírásai tartalmazzák. A 12. § (3) bekezdése szerint szakmai vagy etikai okok miatt, a Minősítő Bizottság döntése alapján, a Földmérési és Távérzékelési Intézet a minősített ingatlanrendező földmérőt írásbeli figyelmeztetésben részesítheti, a minősítést legfeljebb két év időtartamra felfüggesztheti, vagy a minősítést megvonhatja. Mivel az „etikai okok” nagyon változatosak és sokféleképpen értelmezhetők (előfordulhat például, hogy a bíráló egy adott cselekményt nem is tekint etikai vétségnek), a jelen összefoglalás – mint Földmérői Etikai Kódex – felsorol egy sor magatartási elvárást, melyek betartása fontos a munkakapcsolatokban.

Az etika a társadalomban jön létre és témája a társadalmon belüli kapcsolatok során kialakuló norma, magatartás. Ezért e Kódex azt vizsgálja, hogy – figyelemmel a hivatásból adódó sajátosságokra – a földmérői tevékenység során kivel, milyen szakmai kapcsolatok alakulnak ki, és ebben a kapcsolatban mi az elvárt, követendő magatartás. A Földmérői Etikai Kódex ugyanakkor a földmérőkre egyéb jogviszony alapján vonatkozó (köztisztviselői, kamarai stb.) etikai előírásokat nem érinti, az átfedéseket mellőzni igyekszik.

Az etikai szabályok, normák megsértése etikai vétés, melynek súlyosságát a vétés tárgya, az érintettek száma, a cselekedet vagy mulasztás következményei és egyéb körülmények alapján, az eljáró etikai testület esetenként határozza meg.

2. Fogalom meghatározások

Állami alapadat

Az Fttv. 5. §-ának (1) bekezdése értelmében az állami alaplakások során keletkezett adatokat és az elkészített térképeket, azok vizsgálatát, minősítését és állami átvételét követően – az állami földmérési alaplakások tekintetében a 10. § (1) bekezdésében foglaltak szerint – földmérési és térképészeti állami alapadatként kell kezelni.

A (2) bekezdés szerint a sajátos célú földmérési és térképészeti tevékenység során keletkezett adatok és térképek állami átvételi vizsgálat alapján kapott minőségi tanúsítást követően válnak állami alapadattá.

A (3) bekezdés előírja, hogy az állami alapadatokat, valamint a külön jogszabály szerint megállapított hivatalos földrajzi neveket az állami alaplakások és alaplakások végzése és ellátása, illetve a sajátos célokat szolgáló földmérési és térképészeti munkák végzése során – a munka jellegétől függően – fel kell használni.

Az Fttv. 10. §-ának (1) bekezdése értelmében az állami földmérési alaplakások (a továbbiakban: alaplakások) az egységes országos térképrendszerben készült olyan nagy méretarányú térkép, amely állami alapadatként tartalmazza a közigazgatási határokat, a földrészleteket, azok határvonalait, helyrajzi számait és egyéb azonosítóit, művelési ágait, a művelés alól kivett területeket, a földrészleteken lévő épületeket és a névrajzot. Tartalmazza továbbá a szakmai szabályzatokban foglalt módon a különféle építményeket és létesítményeket. Az alaplakáphez a földrészletek területi adatait tartalmazó területjegyzék tartozik.

3. Az Etikai Kódex hatálya

Alanyi hatály:

Az Etikai Kódex hatálya azon földmérői jogosultsággal rendelkező természetes és jogi személyekre, gazdálkodó szervezetekre, valamint jogi személyiség-

gel nem rendelkező szervezetekre terjed ki, akik/ame-lyek állami alapadatot előállítanak, kezelnek, annak változását eredményező, illetve földhivatal részére le-adandó munkarész-készítési kötelezettséggel járó földmérési tevékenységet végeznek, ilyen munkálatokban részt vesznek, annak változásvezetését végzik, to-vábbá a változási munkarészek minőségét tanúsítják.

Tárgyi hatály:

Etikai vétséget követ el az a földmérő, aki az Fttv. hatálya alá tartozó tevékenység végzésére vonatkozó jogszabályban, valamint szabványokban, szakmai szabályzatokban előírt kötelezettségét megszegi, vagy e tevékenység etikai szabályait megsérti.

Az etikai eljárás rendjéről, az alkalmazható szankciókról külön jogszabály rendelkezik.

4. Általános etikai követelmények

A földmérési tevékenység évezredekre tekint vissza. Kezdetben más tevékenységek keretében jelent meg, majd fokozatosan önálló hivatásként, szakmaként is helyet kapott a társadalmi munkamegosztás széles skáláján.

A földmérő az emberi környezet formálásának operatív szakembere. A társadalmi-gazdasági környezet geometriai rendjének felelőse, alapot nyújt tervek elkészítéséhez, a természetben kitűzi azokat, majd térképezi a megvalósult állapotot. Tevékenysége kézzel foghatóan jelen van az infrastruktúra kialakításában, a mezőgazdaságban, a közlekedésben, az iparban, a városépítésben, a közigazgatásban, az informatikában stb. Mindehhez képzett, társadalmi helyüket és szerepüket jól ismerő és tudatosan vállaló földmérő szakemberekre van szükség.

A munkavégzés szövevényes kapcsolatok, úgynevezett relációk létét feltételezi, amelyben nem nélkülözhető a helyes felismerés, az öntudatos magatartás, a valódi érdekek okos, körültekintő meghatározása és folyamatos törekvés a haza és a nemzet szolgálatára, az erkölcsi jó megvalósítására. Ehhez olyan földmérőkre van szükség, akik az alapvető erkölcsi értékek birtokában vannak, akik tudatosan vállalják annak felelősségét, hogy bennük a nemzet egésze – mint emberekben és mint szakemberekben – megbízik.

Az előírt szakképzettség nélkül végzett földmérési tevékenység etikai vétésnek minősül. Etikai vétséget követ el az ingatlanrendező földmérő minősítéssel nem rendelkező, illetve a minősítés ideiglenes visszavonásának hatálya alatt álló földmérő, aki ilyen munka minőségét tanúsítja.

Etikai vétséget követ el a földmérő, ha a munkavégzésre vonatkozó, érvényben levő jogszabályokban, szabványokban, szakmai szabályzatokban előírt követelményeket neki felróható okból nem tartja be.

Etikai vétségnek minősül a földmérési és térképészeti állami alapadatok jogosulatlan, illetve az adat-szolgáltatás során meghatározott céltól eltérő célú felhasználása.

5. Közsférában dolgozó földmérők szakmai etikai követelményei

5.1 Az érintettek körének meghatározása

Érintett minden természetes személy, akire a köztisztviselői törvény, illetve a közalkalmazotti törvény hatálya kiterjed, és állami alapadatokkal foglalkozik.

5.2 Alapvető elvek

5.2.1 Összeférhetetlenség és kizárási ok

A Köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvényben (továbbiakban Ktv.) előírt összeférhetlenségi szabályok, valamint az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) szerinti kizárási ok megsértése etikai vétségnek is minősül.

5.2.3 A munkáltatói jogokat gyakorló személy és a munkavállaló közötti etikai elvárások

1. A munkáltatói jogkörrel rendelkező vezetőnek biztosítania kell dolgozója számára, hogy a rá vonatkozó jogszabályok előírásait betartva, legjobb tudása szerint legyen képes feladata ellátására. Ennek érdekében a vezetőnek meg kell teremtenie az ehhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket, valamint biztosítania kell a továbbképzés lehetőségét.

2. A munkavállalónak a munkáltatói jogokat gyakorló vezető által biztosított feltételek mellett mindent meg kell tennie azért, hogy legjobb tudását adva feladatát az elvárt szakmai színvonalon, határidőre, a törvényességet mindig betartva úgy teljesítse, hogy munkája miatt se a felettesei, se az ügyfelek részéről megalapozott kifogás ne merülhessen fel.

5.2.3.1 Munkahelyen a magántevékenységgel kapcsolatos etikai elvárások

1. A közsférában dolgozó földmérő munkaidőben földmérési magántevékenységet nem végezhet, magánügyfeleket nem fogadhat.

2. A közsférában dolgozó földmérő nem végezhet olyan jellegű földmérési magántevékenységet, amely munkaköri feladatainak ellátásával összefügg, vagy valamilyen módon ahhoz kötődik. Kerülni kell még a látszatát is annak, hogy az ügyfelek a magántevékenységet hivatali tevékenységnek minősíthessék.

5.2.3.2 A hatósági földmérés tevékenységgel összefüggő etikai elvárások

A hatósági (hivatali) földmérési tevékenység során – az érvényben lévő, kapcsolatos jogszabályok ismerete és betartása mellett – elvárható az ügyfélcentrikus magatartás, ami a gyors, pontos, szakszerű és emberesleges ügyintézésen túl azt is jelenti, hogy az érdeklő-

dók részére közérthető felvilágosítással kell szolgálni, továbbá az ügyfeleket felesleges bírósági eljárás kezdeményezésére készíteni, arra biztatni nem szabad.

5.2.3.3 Munkahelyi magatartással kapcsolatos elvárások

1. A köztisztviselő és közalkalmazott földmérőnek az ügyfelekkel szemben tanult, művelt emberhez méltó magatartást kell tanúsítani, melynek fontos eleme a türelem és a megértés. Etikai elvárás az információ szükségyszerű gyors áramoltatása, továbbá a szakmai kérdésekben megalapozott és optimális időben történő döntések meghozatala. A beosztottat és felettesét kölcsönös szakmai tájékoztatási kötelezettség terheli.

2. Szakszerűtlen és közérthetőséget nélkülöző tájékoztatás adása, valamint a köztisztviselőnek felróható hibás döntés etikai vétség.

5.2.3.4 Pártatlanság, tárgyilagosság és emberieség

Alapvető elvárás, hogy a döntéseket a törvényesség keretein belül szakmai és emberieségi szempontok vezessék. A földmérő a munkáját tárgyilagosan, a jogszabályok, szabványok és szakmai szabályzatok előírásainak betartása mellett, legjobb szakmai tudása alapján végezze. Ne adjon teret olyan befolyásolásnak, hogy a pártatlansága megkérdőjelezhető legyen.

5.2.3.5 Titoktartás

1. A közsférában dolgozó földmérő tevékenysége során a titoktartás szabályaira vonatkozó előírásokat tartsa be, az általa megismert titkos és bizalmas információkat ne hozza illetéktelenek tudomására. Gondoskodjon arról, hogy ezt munkatársai, beosztottai se tegyék meg.

2. Mindez vonatkozik a tevékenysége során tudomására jutott – üzleti titokként kezelendő – adatokra is.

5.2.3.6 A szolgálati út betartása

A földmérőnek munkája során a szolgálati utat feltétel nélkül be kell tartania. A vezető beosztású földmérőre fokozottan érvényes az a szabály, hogy a hozzá továbbításra érkező iratokat (feljegyzés, kérelem, panasz, válaszigények stb.) el kell juttassa a címzetthez (pl. hivatali feletteséhez, főhatóságához), amennyiben szükséges a véleményével, javaslatával együtt. Véleménye kialakítása során csak ellenőrzött információkat használjon fel.

5.2.3.7 Közszerepléssel kapcsolatos etikai elvárások

1. A földmérő közszereplései során (figyelemmel a jogosultságára is) mindig tartsa szem előtt a szakmája érdekeit, azt nyilatkozataival ne járassa le. Ugyanígy tartsa szem előtt a munkáltatója érdekeit is. Csak olyan nyilatkozatot tegyen, amivel szakmájának és

munkahelyének tekintélyét növeli, elismertségét és ismertségét elősegíti.

2. Bíráló felvetések esetében elvárható, hogy a problémák okával szakmailag, gazdaságilag és szervezetenként is tisztában legyen, és lehetőleg a megoldásra is tudjon javaslatot tenni. Közszerelése során és publikációiban kerülje – felhatalmazás hiányában – a hivatalos állásfoglalás látszatát keltő nyilatkozatokat.

3. Különösen vonatkozik mindez a hazai és nemzetközi konferenciákon, médiában történő szereplésre (előadások, publikációk, interjúk stb.).

5.2.3.8 *Vállalkozókkal mint ügyfelekkel szemben tanúsított elvárható magatartás*

1. A köztisztviselő földmérőnek a vállalkozókkal szembeni kötelezettségeit jogszabályok és szabályzatok írják elő, melyek megsértése etikai vétség. Ismerje az adott munkafolyamatot, döntései feleljenek meg a szakmai elvárásoknak, azok végrehajthatók legyenek.

2. A vállalkozóktól egyformán követelje meg a jó minőségű munkát. Senkit ne helyezzen a másik elé baráti viszony, egyéni szimpátia vagy egyéb ok miatt, legyen pártatlan, szakszerű, tárgyilagos.

3. A vállalkozók részére hibás vagy téves adat kiadása, megalapozatlan szakmai vélemény adása, valamint a szakhatósági állásfoglalások, a vizsgálatok és záradékolások határidejének – köztisztviselőnek felróható okból történő – túllépése etikai vétség.

5.2.3.9 *Személyiségi jogok védelme*

A földmérő munkája során hozzájuthat olyan adatokhoz, melyekkel visszaélve a személyiségi jogokat megsértheti. A személyiségi jogok megsértése jogszabályba ütközik és etikai vétség is.

5.3 Sajátos elvárások

5.3.1 *Gyors és pontos ügyintézés, adatszolgáltatás*

1. A köztisztviselő földmérő köteles az adott feladatra vonatkozó jogszabályok és szakmai szabályzatok előírásait maradéktalanul betartani. Amennyiben módjában áll az intézkedéseit határidőn belül tegye meg.

2. A közsférában dolgozó földmérő felelős az adatok pontos és gyors kiszolgáltatásáért. Ha ez akadályba ütközik, mindent meg kell tennie annak elhárítására, az akadályt közölje munkahelyi vezetőjével és amennyiben indokolt, az ügyféllel.

5.3.2 *Hitelrontás*

1. A köztisztviselő földmérő tevékenysége során vizsgálja, és minősíti az illetékességi területén dolgozó földmérők által készített munkarészeket. Ennek során a vállalkozók munkájának minőségéről információk birtokába jut. Ezek alapján a vállalkozó munkájáról tájékozottsággal rendelkezik, amellyel nem élhet vissza. A kialakított véleményének terjesztése etikai vétség.

2. Nem minősül etikai vétségnek a bizonyítékokkal alátámasztott hivatalos nyilatkozattétel (pl. referencia).

5.3.3 *Információ eltitkolása, illetve kiszivárogtatása*

1. A földmérő köteles tartózkodni a hivatali tevékenysége során tudomására jutott információk és adatok felhatalmazás nélküli közlésétől (kiszivárogtatásától). Nem titkolhat el, és nem szivárogtathat ki olyan információt, amely akár az ügyfelek, akár hivatala kárára lenne.

2. Etikátlan az olyan információ eltitkolása vagy visszatarthatása, amely az ügyfelet jogosan megilleti.

5.3.4 *Szakmai továbbképzés, ismeretek korszerűsítése*

1. A földmérő a feladatköréhez kapcsolódó tevékenység minél szakszerűbb és pontosabb végzése érdekében folyamatosan képezze magát. Ezt felelősen elő kell segíteni.

2. A megfelelő ismeretek hiánya hátrányosan nem befolyásolhatja a munkavégzését (pl. nem naprakész felkészültsége miatt képtelen a korszerű technikával készült mérések vizsgálatára, záradékolására).

6. Földmérő vállalkozók etikai normái

6.1 A vállalkozói szolgáltatások reklámozásával kapcsolatos etikai normák

1. A reklám valótlan állításokat és teljesíthetetlen ígéretek nem tartalmazhat.

2. Etikátlan más vállalkozó tevékenységének, szolgáltatásának, termékének hitelrontó beállítása révén érdemtelen előnyökre törekedni.

3. Etikátlan olyan szolgáltatást reklámozni, melynek teljesítése jogszabályba ütközik (pl.: hivatali ügyintézésben soronkívüliséget ígérni, vállalni).

6.2 Vállalkozó és a megbízója közötti etikai elvárások

A vállalkozó a megrendelő igényeinek kielégítését – amennyiben az nem ütközik jogszabályba, szabványba vagy szakmai szabályzatba – tevékenysége szempontjából tekintse meghatározónak, és ne adjon okot kifogásra, elégedetlenségre, elmarasztalásra.

6.2.1 *Szaktudást vagy szakképesítést meghaladó vállalás tilalma*

Etikátlan vállalásnak minősül az, ha a földmérő olyan feladat elvégzésére vállalkozik, mely területen nincs kellő jártassága vagy szakképzettsége.

6.2.2 *Tájékoztatási kötelezettség*

1. A megrendelőt minden olyan tényről vagy eseményről tájékoztatni kell, amely a vállalt feladat teljesítését a megrendelő szándékától eltérően módosítaná. A tájékoztatási kötelezettség a munka vállalásától a munka teljes befejezéséig fennáll. Tájékoztatási kötelezettség alá tartozik az is, ha a megbízott a megbízást átvállalkozónak továbbadja.

2. A földmérés körültekintően, tárgyilagosan és szakmai megalapozottsággal adjon felvilágosítást és tanácsot a célt legjobban szolgáló eljárásról, a lehetséges megoldásokról. Kötelessége a megrendelőt figyelmeztetni, ha bizonytalan kimenetelű a feladat, amely felesleges kiadásokhoz és indokolatlan peres eljárásokhoz vezethet.

3. A megrendelőt fel kell világosítani a teljesítést befolyásoló szakmai előírásokról, a földügyi és a kapcsolódó szakigazgatás eseti előírásairól (numerikus eljárás, alappont-sűrítési kötelezettség, hibahatárok stb.). A tűrőhatárok alkalmazása nem szolgálhatja egyoldalúan a megbízó érdekeit.

4. A vállalkozónak fel kell hívnia a megrendelő figyelmét arra, hogy a vállalkozó által készített termék vagy a nyújtott szolgáltatás nem helyettesíti a vonatkozó jogszabályokban előírt szakhatósági cselekményeket, és esetenként a megrendelő érdekeinek érvényesítése további eljárást igényelhet.

6.2.3 Hibás és késedelmes teljesítés

A hibás és késedelmes teljesítés polgári jogi kategória, etikai vonzata akkor van, ha annak okai a vállalkozónak felróhatók. Tartózkodni kell minden esetben a hibás vagy késedelmes teljesítéstől. Hibás teljesítés esetén a hiba kijavításával felmerülő többletköltség áthárítása a megbízóra etikai vétségnek minősül. A hiba kijavítását az adott körülményekhez képest a lehető legrövidebb idő alatt kell elvégezni. Ha a késedelem már előre látható, akkor arról és annak okairól a megbízót haladéktalanul tájékoztatni kell.

6.2.4 Munkavégzés

1. A megbízás teljesítését a szerződésben rögzített kezdési időpont szerint meg kell kezdeni.

2. A helyszíni munkálatok idejéről a megrendelőt, szükség esetén a szomszédokat és/vagy érintetteket előzetesen (célszerűen írásban) értesíteni kell.

3. A helyszíni munkavégzés során az eljáró földmérőnek tartózkodni kell a rendzavarástól, illetve a károkozástól.

4. Minden előre nem látott, a teljesítési határidőt befolyásoló akadályt a megrendelővel haladéktalanul közölni kell.

6.3 A vállalkozók egymással szembeni etikai elvárásai

6.3.1 Tisztességes verseny (vállalkozói díj és határidő)

1. A vállalkozóktól elvárható, hogy a vállalkozói díjat az elvégzendő munkával arányosan állapítsa meg. Az árképzését lehetőség szerint tegye átláthatóvá.

2. A konkurencia letörése érdekében eleve veszteséges vállalkozói díjat megállapítani nem szabad, etikailag elfogadhatatlan. A tisztességtelen piaci magatartást tiltó jogszabályok előírásait minden esetben figyelembe kell venni.

6.3.2 Más adatainak és szellemi termékének sajátként való feltüntetése

Etikai vétségnek minősül más adatainak, mérési eredményeinek vagy szellemi termékének sajátként történő feltüntetése és értékesítése, függetlenül attól, hogy a cselekmény kimutatható anyagi előnnyel jár-e vagy sem, illetve sért-e jogszabályokat vagy sem.

6.3.3 Információ elhallgatásának és a megtévesztésnek tilalma

Minden olyan információ elhallgatása etikai vétségnek minősül, melyből más vállalkozónak, illetve harmadik félnek kára származik, vagy ennek okaként hibás vagy késedelmes teljesítés következik be. Etikai vétségnek kell tekinteni az olyan információ kifürkészését, terjesztését, amely más vállalkozó, illetve harmadik fél üzleti titkait sérti, vagy azt hátrányos piaci helyzetbe hozza, illetve a hatóság és a piac szereplőinek megtévesztésére irányul.

6.3.4 Szakmai lejárattás, hitelrontás

1. Amennyiben a vállalkozó munkája során vagy azzal összefüggésben másik földmérő személy vagy szervezet szakmai tevékenységéről megállapításokat tesz, törekedjen a szakszerűsége, a tárgyilagosságra és a tényszerűsége.

2. Nem ellenőrizhető forrásból származó információk alapján – se negatívan, se pozitívan – ne nyilatkozzon.

6.3.5 Megbízás, szerződéskötés

A munkafeladatra vonatkozó fontos adatokat (megbízó, helyszín, munkafajta, technológia, vonatkozó jogszabály és szakmai szabályzat, eseti hatósági előírások, végtermék, kezdési, teljesítési, ellenőrzési és javítási-határidők, ár, kötbér, jogvita elbírálására illetékes bíróság stb.) – írásos formában – megbízásba vagy szerződésbe (a továbbiakban: szerződés) kell foglalni. Az eredeti szerződéstől való eltérést újabb írásos és kölcsönösen elfogadott módosító dokumentumban kell rögzíteni.

6.3.6 Referencia munkák

1. A korábban végzett, eredményesen zárult, elfogadott saját munkák alapján összeállított dokumentáció ne legyen megtévesztő. A dokumentáció minden esetben tartalmazza a munka megrendelőjét és minősítését is.

2. A dokumentáció nem sérthet üzleti érdekeket és személyiségi jogokat.

3. Amennyiben a dokumentált munkákban a vállalkozó csak részfeladatokat végzett, erre az anyagban utalni kell.

6.4 Vállalkozó és a földmérési érdekvédelmi, illetve civil szervezetek kapcsolatára vonatkozó etikai elvárások

1. A földmérési érdekvédelmi szervezetek a szakmai közösségért, a közösség tagjai jogainak érvényesítéséért fejtik ki tevékenységüket. Elvárható a földmérők-

től, hogy azokkal szemben megfelelő tiszteletet, segítséget és támogatást tanúsítsanak.

2. A földmérési és térképészeti civil szerveződések nemzetközi kapcsolatokban is képviselik a hazai szakmai társadalom egészét, illetve esetenként annak különböző szakterületeit, és népszerűsítik a magyar tudományos és operatív eredményeket. Elvárható a földmérőktől, hogy e szervezetek munkáját lehetőségeiktől függően segítsék.

6.5 A vállalkozó földmérő kapcsolata a földmérési és egyéb hatóságokkal

6.5.1 Kapcsolat a földmérési hatóságokkal

1. A földmérési hatóságokkal szembeni kötelezettségeket jogszabályok tartalmazzák. Ezen túlmenően állandóan szem előtt kell tartani, hogy a földmérési hatóságok az illetékességi területükön a földmérés és térképészet szakigazgatási szervei, a szakterület helyi gazdái, amelyek – a szolgáltató állam elveinek megfelelően – államigazgatási feladatokat látnak el, és közszolgálatot teljesítenek. Ezért azokkal szemben őszinteség, szakmai korrektség várható el, mely tanácsaik és előírásaik betartásával, ajánlásaik elfogadásával jár együtt.

2. Fel kell ismerni, hogy a hatóság és a vállalkozó érdekei között szoros kapcsolat van: a hatóság jogszerű magatartással megkönnyíti a vállalkozó munkáját, és segíti megélhetését, a vállalkozó pedig jó minőségű munkájával biztosítja az állami alapadatok színvonalas szolgáltatásának műszaki hátterét.

3. El kell kerülni a hatóság megvesztegetési kísérletének még a látszatát is. Mind a megghiúsult kísérlet, mind a sikeres próbálkozás olyan súlyos etikai vétés, mely a vállalkozóra, illetve a hatósági személyre büntetőjogi következményekkel is járhat.

6.5.2 Kapcsolat az egyéb hatóságokkal

1. A földmérőnek az egyéb hatóságokkal (építési hatóság, adóhatóság, önkormányzati szervek stb.) való kapcsolatát jogszabályok határozzák meg. A kapcsolatrendszer igen sokrétű lehet, de általános szempont, hogy azon belül a helyes magatartási formák (és normák) érvényesüljenek. A magatartási formák jó megválasztásával az esetleges problémák zöme könnyebben hidalható át, mint olyan esetekben, amikor a hatóság azt tapasztalja, hogy a vállalkozó rossz úton jár, vagy szándékosan félrevezeti.

2. A korrupció és annak kísérlete súlyos etikai vétés, ahogyan ezt az előző pont is rögzíti.

7. Az igazságügyi földmérő szakértővel szembeni etikai elvárások

1. A jogszabályba ütköző, tisztességtelen vagy erkölcstelen célú megbízást utasítsa vissza, ilyen vonat-

kozású kérdésekre a szakértői véleményében ne válaszoljon.

2. Különös figyelmet fordítson arra, hogy tevékenysége során szakértői kompetenciáját ne lépje túl. Szakmai kompetencia hiányára való hivatkozással utasítsa vissza minden olyan megbízást, amely nem tartozik a szakértői kijelölésében meghatározott kompetencia-körébe. Indokolt esetben megfelelő kompetenciával rendelkező társszakértő kirendelése vagy együttes szakvélemény adásának elrendelése kezdeményezhető.

3. Szakmai publikációkban a konkrét megbízásokkal kapcsolatos tapasztalatokat azonosításra alkalmatlan formában használjon fel.

4. A szakértői vélemény elkészítéséhez a szakértő köteles az ügyben felhasználható minden adatot, munkarészt és okiratot bármilyen forrásból (földhivataltól, bíróságtól, ügyfelektől stb.) beszerezni, illetve a beszerzést megkísérelni.

5. A szakértői véleményben rögzíteni kell, ha a szakértőnek tudomása van valamely lényeges adat, munkarész, okirat létezéséről, de azt bármilyen okból nem tudta beszerezni.

6. Nem róható fel az igazságügyi földmérő szakértőnek, ha a szakvéleményben megjelölt, rendelkezésre nem álló dokumentum az esetlegesen megismételt eljárásban vagy másik szakértő eljárásában már rendelkezésre áll, és eltérő megállapítást eredményez.

7. Ha a szakértői feladat teljesítésének előfeltétele valamilyen hatósági eljárás jogerős befejezése (pl. felmérési, térképezési, illetve területszámítási hiba kiigazítása), ezt a kirendelő hatóságnak haladéktalanul be kell jelenteni.

8. A szakvéleményben közölt szakmai megállapításokkal kapcsolatban azt is közölni kell, hogy melyeket állapította meg a szakértő teljes bizonyossággal, illetve, hogy a nem teljes bizonyossággal közölt megállapítások milyen valószínűséggel értendők.

9. A földmérő szakértői véleményben a számszerű adattal (méret, területnagyság stb.) kapcsolatban meg kell adni a kimunkált adat pontosságára, műszaki megbízhatóságára vonatkozó mérőszámot is. Indokolt esetben a relatív és az abszolút megbízhatóságra külön-külön értékek is megadhatók.

10. A földmérő szakértői megbízás teljesítése során (pl. közös tulajdon használati rendje, tulajdonközösség megszüntetése) egyidejűleg több különböző változat is kidolgozható. Több változat kidolgozása esetén az egyes változatok közötti eltérésekre fel kell hívni a figyelmet, és tárgyilagosan értékelni kell az egyes változatok előnyeit és hátrányait is.

11. A szakértői véleményben felhasznált, más szakértőtől származó vagy szakirodalomból átvett megállá-

pításokat, dokumentumokat vagy dokumentum részleteket csak a forrás megjelölésével szabad közölni.

12. A földmérő szakértői szakvéleményben tételesen, azonosításra alkalmas módon meg kell jelölni a felhasznált, illetve rendelkezésre álló dokumentumokat, térképeket, műszaki munkarészeket stb. A felhasznált adatokat, munkarészeket, egyéb dokumentumokat, illetve azok másolatát meg kell őrizni, és igény esetén rendelkezésre kell bocsátani.

MÜNCHENI NYILATKOZAT: A BIRTOKRENDEZÉS MINT A VIDÉKFEJLESZTÉS ESZKÖZE KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPA ORSZÁGAIBAN¹

A Münchener Nyilatkozat megfogalmazói

A Münchener Nyilatkozatot olyan országok (23) társadalmának, kormányainak, oktatási és kutatási intézményeinek, valamint nemzetközi szervezeteinek képviselői fogalmazták meg, akiket egyaránt érint a birtokfelaprózódás és annak a vidékfejlesztésre gyakorolt hatása Közép- és Kelet-Európa (KKE), valamint a FÁK országokban.

A szakemberek 2002. február 25. és 28. között Münchenben jöttek össze, hogy megvitassák ezeket a kérdéseket, kifejezzék aggodalmaikat, és – korábbi kezdeményezésekre építve – megoldásokat találjanak.

Az elmúlt időszak témába vágó kezdeményezései közé sorolhatók: a bécsi konferencia sorozat a tulajdonjog fejlesztéséről és fenntartásáról Közép- és Kelet-Európa országokban (1999, 2000); a potsdami Vidék 21. c. konferencia (2001); a bonni konferencia a földhöz jutásról (2001).

A legfőbb aggodalmak:

A müncheni találkozó résztvevői megvizsgálták KKE, valamint a FÁK országokban végbe menő birtokfelaprózódás különböző tapasztalatait és távlatait.

A birtokfelaprózódás a földreform-folyamat – a vitathatatlanul jelentős eredmények ellenére – mellékhatásaként lép fel. Károsan befolyásolja a magán és állami beruházásokat, a fenntartható gazdasági növekedést és társadalmi haladást, nem utolsósorban a természeti erőforrásokat.

A kevésbé kedvező helyzetű és leginkább elmaradott régiók, melyeknek gazdasága még mindig a mezőgazdaságtól függ

- negatív növekedést,
- emelkedő munkanélküliséget és
- fokozódó vidéki szegénységet mutatnak.

Ezek következtében pedig a súlyos társadalmi és gazdasági széthullás veszélye fenyeget, és széleskörű csalódottság jellemző a helyi szereplők és érintettek körében.

A mezőgazdasági szektort ellentétes módon érinti a birtokfelaprózódás. Annak ellenére, hogy a birtokpolitika és annak reformjai a régiókn belül igen változatosak, Albánia, Bulgária, a Cseh Köztársaság, Grúzia, Horvátország, Jugoszlávia, Lettország, Litvánia, Magyarország, Örményország, Románia, a Szlovák Köztársaság és Szlovénia mind igazolják azt az aggodalmat, hogy a gazdaságok többsége versenyképtelen, mivel a gazdaságok kis területen termelnek (1–2,5 ha). Jellemző ezekben az országokban az egy tulajdonoshoz tartozó parcellák elszórtsága. A parcellákat méretük mellett gyakran alakjuk is alkalmatlanná teszi a mezőgazdasági művelésre. Ennek következtében a gazdák csak nehezen tudnak korszerű termelési eljárásokat bevezetni, gépesíteni és megfelelő technológiákat felhasználni. A legtöbb egyéni gazdálkodó arra szorítkozik, hogy egyéni szükségletekre termeljen, és nem tud részt venni a kereskedelmi célú termelésben. Ez elvándorláshoz és a gazdasági területek elhagyásához vezet, különösen a piacokhoz távol eső területeken.

A kisméretű és felaprózódott birtoktestek akadályt képeznek a táj-és területrendezésben, különösen közigazgatási, földhasználat-tervezési és földügyi-igazgatási szempontból. Mindez gátolja a vidéki térségek regionális fejlesztési politikáját, stratégiáját, valamint a vidéki életkörülmények javítását célzó programok és projektek megvalósítását.

A birtokrendezés: kapu a fenntartható vidékfejlesztéshez

A birtokrendezés fő célja a gazdák földbirtokainak fejlesztése oly módon, hogy gazdaságukat a lehető legkisebb számú földrészletre koncentrálják, és szükség esetén a gazdákat utakkal és infrastruktúrával támogatják. A birtokrendezés egyre fontosabb elemei a környezet védelme és a vidéki közösségek számára a jobb életkörülmények biztosítása. Maga a birtokrendezés sokféle módon végrehajtható, kezdve a gazdaságok egyszerű átszervezésétől az átfogó vidékfejlesztési projektektől. Ez utóbbiak magukban foglalják a falumegújítást is. Ezek a beavatkozások lehetővé tehetik, hogy a vidék, akár életkörülmények, akár gazdasági vagy kulturális tevékenységek szempontjából, sokarcú területté fejlődjön.

A birtokrendezés fontos szerepet játszhat

¹ A 2. Kaposvári Térinformatikai Konferencián elhangzott ismertető előadás nyomán, Tóth Mária (FVM–FTF) fordítása felhasználásával.